

Justice Ejaz Afzal Khan
Pakistan Yüksek Mahkemesi Hakimi

Sayın Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Başkanı,

Sayın Temsilciler,

Hanımefendiler ve Beyefendiler,

Bu konferansa katılmak, görüş paylaşmak ve değerli temsilcilerle iletişim kurmak benim için eşsiz ve ayrıcalıklı bir onurdur. Bu benim için gerçekten aydınlatıcı bir tecrübedir.

Sayın Başkan,

Yasama, yürütme ve yargı kendi etki alanlarına sahiptir. Her biri birbirinin etki alanlarına saygı gösterir. Devletin herhangi bir organı yetkisini aştığı takdirde, darmadağın bir yargı sistemi ortaya çıkar. Anayasa'muz, 1973 yılında yürürlüğe girmiştir. Bu Anayasa kapsamında yargının ayrılması hedeflenmiştir. Anayasa'da, yargının, on yıl içinde giderek, yürütmeden ayrılması öngörülmüştür. Bu amaç on yıl içerisinde gerçekleştirilememiş olmakla birlikte, bugün, yargının yürütmeden tamamen ayrılmış olduğunu söyleyebiliriz.

Sayın Başkan,

Diğer tüm Anayasalarda olduğu gibi, bizim Anayasamızda da olağanüstü hal ilanı ile ilgili hükümler yer almaktadır. Olağanüstü hallerde, temel haklar askıya alınmaktadır, ancak bunun için Devletin temel haklarının kaynağının tehlikede olması gerekir. Bunun dışında, insan haklarına saygı göstermekteyiz ve insan hakları Anayasamızla da korunmaktadır. Anayasa hükümlerinden birinde, temel haklara aykırı olan hiçbir kanunun yürürlüğe konulamayacağını belirtilmektedir. Temel haklara aykırı herhangi bir kanunun yürürlüğe konulması durumunda, bu kanun, söz konusu aykırılık ölçüsünde geçersiz olur.

Sayın Başkan,

Hanımefendiler ve Beyefendiler,

Toplumumuzda, insan haklarına saygının kökeni kutsal kitabımız Kur'an'da şu şekilde yer almaktadır: "İnsanoğluna saygı duyuyoruz ve yaratıcı da insanoğluna saygı duyuyor. Yeryüzünde ölümü tatmayacak olan hiçbir canlı yoktur". Toplumumuzda hayatın değeri de kutsal kitabımızda şu şekilde belirtilmektedir: "...men katele nefsen bi gayri nefsin ev fesâdin fîl ardı fe ke ennemâ katelen nâse cemîa(cemîan) ve men ahyâhâ fe ke ennemâ ahyen nâse cemîa(cemîan)...". "...Kim, bir cana veya yeryüzünde bozgunculuk çıkartmaya karşılık olmaksızın, haksız yere bir cana kıyarsa, bütün insanları öldürmüş gibi olur. Her kim bir can kurtarırsa, bütün insanları kurtarmış gibi olur...". Toplumumuzda güçsüz ve güçlünün durumu da İslamiyet'in ilk halifesi olan Hz. Ebu Bekir Sıddık'ın ilk konuşmasından esinlenmiştir: "Sizin en zayıfınız benim yanımda güçlüdür ki, onun hakkını müdafaa ederim. En güçlünüz benim yanımda zayıftır ki, başkasının hakkını ondan alırım".

Dolayısıyla, bu ilkelerle, bu kılavuz niteliğindeki öğretilerle hareket ediyoruz ve temel hakların icrası konusunda ilerleme kaydediyoruz. Temel haklar, kamusal öneme sahip herhangi bir mesele söz konusu olduğunda, ülkedeki tüm yüksek mahkemeler ve en yüksek mahkeme tarafından icra edilmektedir.

Çok teşekkür ederim.